

Cesta k zodpovědnému ZADLUŽOVÁNÍ

Rozhodnutí vzít si půjčku je krok, který by v žádném případě neměl být unáhlený bez dostatečného zvážení všech rizik. Následující jednoduché otázky, by vám měly pomoci absolvovat počáteční cestu před tím, než se zadlužíte, pomoci vám vyhnout se dluhové pasti a naučit se tzv. zodpovědnému zadlužování.

1. Potřebuji danou věc?

Tím, jestli danou věc skutečně potřebujeme, bychom se měli zabývat hned na počátku. Je potřeba dobře zvážit, zda je koupě dané věci či služby pro nás opravdu nezbytná, zda ji musíme pořizovat v této chvíli, nebo lze její koupi na nějaký čas odložit. Zvláště nebezpečné jsou různé reklamní a obchodní triky, které nás mohou nalákat ke koupi něčeho, co jsme vlastně ani nechtěli a nepotřebovali.

2. Mohu danou službu nebo zboží uhradit jiným způsobem?

Následující otázka směřuje k tomu, abychom zvážili, jestli není možnost, aby nám na úhradu zapůjčil např. někdo z rodiny nebo blízkých a my se tak mohli vyhnout zadlužení formou spotřebitelského úvěru. Touto cestou můžeme ušetřit nemalé náklady na poplatcích a úrocích.

3. Je vhodné se na tuto mou konkrétní potřebu zadlužit?

Jinak řečeno - na co se zadlužím? Dluhy bychom mohli jednoduše rozdělit na ty dobré a naopak špatné.

Dobrým dluhem označujeme ten, který si bereme na pořízení majetku, který bude svému účelu dobře sloužit i poté, co úvěr splatíme. To znamená, že životnost koupeného předmětu je delší než doba splácní (např. dům, byt). Dobrým dluhem také může být ten, který si bereme na pořízení majetku, který nám přinese zvýšení nebo další příjem - např. auto, které potřebuji, abych mohl dojíždět do zaměstnání. V neposlední řadě se vyznačuje tím, že jej budeme schopni po celou dobu splácet a před jeho vznikem jsme zvážili všechny podstatné okolnosti a rizika.

Jeho protipólem, tedy dluhem špatným je takový, který bereme na věc, jenž má kratší životnost, než je samotná doba splácní (např. dárky, dovolená). Vzali jsme jej za horších podmínek, než nám bankovní trh nabízí nebo byl určen na umoření dluhu jiného.

4. Mám dostatek finančních prostředků na splátky?

Odpověď na tuto otázku najde zodpovědný spotřebitel ve svém rodinném rozpočtu, který by každá domácnost měla mít sestavený. Díky vypracování podrobné příjmové a výdajové stránky zjistíme, jestli nám naše situace dovolí další výdaj v podobě splátek úvěru a v jaké výši.

Ideální je situace, kdy je vytvořena dostatečná finanční rezerva ve výši 3-4 měsíčních příjmů určená na mimořádné nezbytné výdaje nebo krytí příjmů při jejich výpadku.

5. Co mě po dobu splácní může potkat?

V životě nás mohou potkat události, které nelze předvídat - např. ztráta zaměstnání, nemoc, invalidita, rozvod/rozchod s manželem/partnerem, úmrtí manžela/partnera i události, které do jisté míry předvídat lze - narození dítěte, studium dítěte nebo jiného člena rodiny, odchod do důchodu, zvýšení nákladů na bydlení apod. V každém případě se uvedená hlediska doporučuje vzít v úvahu před tím, než si vytvoříme závazek u finanční společnosti a v rámci možností se na ně připravit např. pojištěním ztráty schopnosti splácet, úrazovým pojištěním, vytvořením dostatečné finanční rezervy, apod.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

6. Jakého věřitele si vyberu?

Finanční prostředky k zapůjčení nám nabízí na jedné straně banky, na straně druhé tzv. nebankovní společnosti. Nebankovní společnosti na rozdíl od klasických bank nemají bankovní licenci, kterou uděluje Česká národní banka, nemají bankovní dohled a neřídí se ani bankovními pravidly. Dozorovým orgánem je jen Česká obchodní inspekce.

Obecně lze říci, že bankovní společnosti mívají podmínky výhodnější než nebankovní společnosti. Člověk by měl být také ostražitý při jednání s drobnými poskytovateli. Dobrým postupem je oslovit 3 poskytovatele, zadat jim své požadavky a následně porovnat nabídky.

7. Porovnal jsem dostatečně nabídky úvěrových společností?

Ke snadnému a přehlednému porovnání nabídek různých společností nám spotřebitelům pomáhá zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru. Ten dal poskytovatelům mimo jiné povinnost podat před podpisem smlouvy spotřebiteli podrobné informace o daném produktu. Informace by měly obsahovat zejména identifikaci samotného poskytovatele, dále pak výši úvěru, výši splátek, délku splácení, celkovou částku splatnou spotřebitelem, výši úrokové sazby, RPSN, sankce, možnost předčasného splacení, formu zajištění apod. Toto jsou také nejdůležitější kritéria, kterým je třeba věnovat náležitou pozornost.

Ke srovnání nákladnosti úvěru nám má posloužit údaj RPSN (roční procentní sazba nákladů). Toto číslo udává procenta z dlužné částky, které musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti s úvěrem či půjčkou, jejich správou a dalšími výdaji spojenými s jejich čerpáním. Tedy veškeré náklady, které jsou s úvěrem spojeny. Úrok ukazuje pouze cenu vypůjčených peněz, kdežto RPSN v sobě nese veškeré náklady se zápujčkou či úvěrem spojené.

Údaj „celková částka splatná spotřebitelem“ vyjadřuje konečnou sumu, kterou věřiteli za náš konkrétní úvěr zaplatíme včetně všech doprovodných nákladů. Proto je rovněž důležitým údajem umožňujícím srovnání nákladovosti úvěru.

8. Podepíši smlouvu?

Pokud jsme zdárně absolvovali všechny předcházející kroky, zbývá poslední – podpis smlouvy. Smlouvu bychom však rozhodně neměli podepisovat v případě, že jsme ji nečetli, nebo jsme ji sice četli, ale nerozu-

míme dostatečně jejímu obsahu, nebo smlouva neobsahuje povinné informace dle zákona o spotřebitelském úvěru. Myslete totiž na to, že ani dobrý zákon vás před neuváženým podpisem neochrání.

9. Po podpisu smlouvy...

Od smlouvy o spotřebitelském úvěru je možno odstoupit ve lhůtě 14 dnů ode dne jejího uzavření bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce. Úvěrová smlouva musí obsahovat informaci o tom, jak a kam odstupovat. Pokud tento či jiný povinný údaj neobsahuje, lhůta pro odstoupení neskončí dříve, než 14 dnů poté, kdy věřitel spotřebiteli chybějící informace poskytne. Povinností spotřebitele pak je vrátit do 30 dnů půjčenou sumu spolu s úrokem odpovídajícímu skutečné výpůjční době.

V řešení případných sporů mezi občany a finančními institucemi pomáhá Kancelář finančního arbitra. Tato organizační složka státu má pomoci bezplatně, rychle a nestranně vyřešit sporné záležitosti v této oblasti. Zároveň poskytuje poradenství a důležité informace na poli finančních služeb. Více můžete najít na www.finarbitr.cz.

10. Nebojte se zeptat o radu

V případě, že si nevíte v něčem rady nebo sháníte podrobnější informace, nebojte se vyhledat včasnou pomoc. Jedním z takových míst je i občanská poradna.

**Cesta k zodpovědnému
ZADLUŽOVÁNÍ**

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENCE
SE MUSÍ VYPPLATIT

Možnosti řešení svých závazků a problémů s nimi spojenými

„Co dělat, když mám pocit, že mě dluhy převálčují“

Dluhy se samy od sebe nevyřeší. Lze je efektivně vyřešit jen tehdy, pokud se jim postavíme čelem a hlavně včas. Obecně platí, že čím později začneme naše potíže se splácením řešit, tím více nás to bude stát. Níže podáváme základní informace o možném postupu při řešení problémů spojených se zadlužením.

■ Seznam závazků

V prvé řadě je nutné zjistit, komu a kolik splátek je třeba uhradit a jaké jsou sankce za opožděné nebo neuhrazené splátky. Jednotlivé věřitele (to jsou ti, kterým dlužíme) si pak poznačíme na papír, kde si k nim, ke každému zvlášť, přiřadíme zbývající aktuální dlužnou částku, výši řádné splátky (dle smlouvy), datum a výši poslední splátky.

■ Sestavte si rodinný rozpočet

Než budeme kontaktovat věřitele a domlouvat se s nimi na možnostech řešení situace spojené s problémy se splácením, je nutné si zjistit přesnou strukturu našich příjmů a výdajů. K tomuto účelu můžeme využít například tabulku v MS Excel, dobře nám však poslouží i obyčejná tužka a papír. V prvním sloupci si sepišeme veškeré čisté příjmy (z pracovního poměru, ze systému sociálního zabezpečení, výživné, apod.). Do druhého sloupce zaneseme veškeré naše výdaje (za nájem a služby, jídlo, léky, telefon, školu nebo školku, spojení, výše splátek za jednotlivé půjčky, apod.). V případě, že je náš rozpočet deficitní (tj. výdaje převyšují příjmy), je nutné se zamyslet například nad těmito otázkami: Není možné si zvýšit příjem (např. formou brigády, rozšířením úvazku)? Neprovolám zbytečně moc peněz? Nebudu místo autem raději jezdit do práce hromadnými prostředky? Potřebuji mít doma připojení na internet? Nevyplatí se mi prodat auto s velkou spotřebou benzínu a koupit za peníze z prodeje nějaké úspornější? Potřebuji vůbec automobil?

Při tvorbě rozpočtu je nutné si rovněž určit, jakou částku mohou reálně rozdělit mezi jednotlivé věřitele. Rozhodně není vhodné nabízet všechny prostředky jen jednomu věřiteli, hlavní prioritou musí být co nejrychlejší úhrada všech svých závazků.

■ Dohoda s věřitelem

Teprve v této fázi je vhodné kontaktovat věřitele (nejlépe písemně) a dohodnout se s ním na způsobu řešení celé situace. V zásadě máme dvě možnosti. Budťo se dohodneme na snížení splátek a nebo na odložení splátek na určitou dobu. V obou případech je nutné svou platební neschopnost řádně zdůvodnit, doložit příslušná potvrzení (o evidenci na úřadu práce, o dávkách ze systému sociálního zabezpečení, o příslibu zaměstnání, apod.).

V případě, že je celá záležitost řešena již v rámci exekučního řízení, doporučujeme kontaktovat přímo příslušného exekutora s žádostí o povolení splátek. Některé exekutorské úřady mají na svých webových stránkách speciální formuláře pro žádosti o povolení splátek. Pak je dobré postupovat podle pokynů konkrétního exekutora.

Je třeba rovněž říci, že věřitel není povinen se s námi dohodnout na snížení nebo odložení splátek a může trvat na plnění dle uzavřené smlouvy. V takovém případě doporučujeme vycházet ze své finanční situace (rozpočtu) a dávat každému věřiteli alespoň takovou částku, která je v našich silách.

■ Exekuční řízení

Pakliže dohoda s věřitelem není možná nebo ze strany dlužníka není dodržována, věřitel zpravidla řeší celou záležitost před soudem a následně v rámci exekučního řízení.

K exekučnímu řízení může dojít v případě, že disponuje tzv. exekučním titulem (např. rozsudkem, platebním rozkazem, rozhodčím nálezem, notářským zápisem). Exekuci může vést exekutor různými formami, přičemž tyto formy může také kombinovat.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENCE
SE MUSÍ VYPPLATIT

Mezi nejčastější formy exekuce patří: srážky ze mzdy (z jiných příjmů), příkázáním pohledávky z účtu, prodej movitých věcí, prodej nemovitosti.

■ Mám exekuci na účet a nemohu se dostat ke svým penězům?

Dlužník ztrácí při exekuci na účet právo vybrat peněžní prostředky až do výše vymáhané pohledávky. Peněžní ústav nesmí doručením rozhodnutí od exekutora vyplácet peněžité prostředky dlužníkovi. Jednorázově však má právo vybrat si dvojnásobek životního minima jednotlivce (nyní 6820,- Kč) a to na základě písemné žádosti podané příslušnému peněžnímu ústavu. Dále doporučujeme, aby došlo neprodleně ke změně formy výplaty příjmu (např. poštovní poukázkou, hotově).

■ Exekutor mi zabavil movité věci?

Exekutor může vstoupit všude tam, kde má důvodné podezření, že se nacházejí movité věci dlužníka. Provádění exekuce rovněž není vázáno na trvalý pobyt, jak se někdy veřejnost mylně domnívá. Dle zákona však nepodléhají exekuci (výkonu rozhodnutí) věci, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Konkrétně se pak jedná např. o běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, zdravotnické potřeby a obdobné věci potřebné s ohledem na tělesnou vadu nebo nemoc, hotové peníze do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce (nyní 6820,- Kč), zvířata sloužící člověku jako společník (bez hospodářského efektu). Zabaví-li exekutor některou z těchto věcí, je nutné k němu neprodleně podat písemně návrh na zastavení exekuce co do těchto movitých věcí.

■ Exekutor mi zabavil movité věci nepatřící do mého majetku?

Exekutor může zabavit jen ty věci, které jsou ve vlastnictví dlužníka (povinného). V takovémto případě je tedy nutné, aby ten, jemuž svědčí právo k věci, podal do 30 dnů od sepsání movitých věcí návrh na vyškrtnutí ze soupisu. Návrh se podává u exekutora, který movitou věcí pojal do soupisu. K návrhu je nutné doložit doklady prokazující vlastnictví k věcem (např. paragony, smlouvy, faktury). Nevyhoví-li exekutor návrhu nebo vyhoví pouze částečně, lze podat následně žalobu na vyloučení věcí z výkonu rozhodnutí (exekuce).

Lhůta pro podání návrhu je 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým nevyhověl, byť jen z části, jeho včas podanému návrhu na vyškrtnutí ze soupisu.

■ Co je to oddlužení (laicky tzv. osobní bankrot)?

Řešení svých závazků oddlužením je v určitých případech jedinou možnou efektivní cestou, na jejímž konci je osvobození od zbytku svých dluhů. V oddlužení je obecně nutné uhradit minimálně 30% z celkových svých závazků (maximálně 100%). Je možné jej realizovat dvěma způsoby. Prvním je splátkový kalendář, kdy je dlužníkovi po dobu pěti let srážena určitá částka podobně jako v exekučním řízení a tato částka je rozdělena každý měsíc mezi přihlášené věřitele. Další formou je zpeněžení majetkové podstaty (nejčastěji prodej nemovitosti), kdy se majetek zpeněží a z výtežku jsou pak rovněž uspokojeni jednotliví přihlášení věřitelé. O oddlužení rozhodují místě příslušné krajské soudy.

■ Nebojte se zeptat o radu

V případě, že si nevíte s něčím rady nebo sháníte podrobnější informace, nebojte se vyhledat včasnou pomoc. Jedním z takových míst je i občanská poradna.

Možnosti řešení svých závazků a problémů s nimi spojenými

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PREVENČE
SE MUSÍ VYPPLATIT

